

Arkivsak-dok. 26/00306-5
Saksbehandler Bengt Andre Formoe Odsbu

Saksgang
Formannskapet 2023 - 2027
Bystyret 2023 - 2027

Møtedato
26.03.2026
16.04.2026

Sak nr.
40/26

Revidering av kommunens delegeringsreglement,

Saksordførersak.

Saksordførere: Margrethe Motzfeldt (H), Therese Thorbjørnsen (Ap)

Medsaksbehandlere: Lars Noreng, Stine Espe

Saksordførers innstilling:

Legges fram i møtet

Vedlegg:

1. [Gjeldende delegeringsreglement](#) (lenke)
2. Forslag til ny tekst om saksordførerrollen

Sammendrag:

Saken gjelder revisjon av Sarpsborg kommunes delegeringsreglement, som regulerer fordelingen av myndighet mellom de folkevalgte organene og mellom folkevalgte organer og kommunedirektøren.

Hovedårsaken til revisjonen er endringer i den administrative organiseringen, ved at barneverntjenesten og øvrige fagområder knyttet til barn og unge er flyttet fra kommuneområde helse og velferd til kommuneområde oppvekst. Det foreslås en tilsvarende justering av ansvarsdelingen mellom hovedutvalg for kultur og oppvekst og hovedutvalg for velferd og folkehelse.

Videre foreslås det å legge ned nåværende utvalg for vilt og innlandsfisk, presiseringer av saksordførerordningen og tilpasninger som følge av ny kulturlov. I tillegg kommer andre mindre endringer. Det er videre vurdert om reglementets krav til valgbarhet til politiske organer er i tråd med kommuneloven, og konkludert med at det ikke er nødvendig å endre disse kravene.

Parallelt med revisjonsarbeidet er det innført et nytt digitalt system – KF delegeringsreglement – som beskriver både politisk og administrativ delegering av særlover. Delegeringsreglementet tilpasses til dette systemet.

Det foreslås at kommunedirektøren gis fullmakt til å innarbeide nødvendige endringer i delegeringsreglementet som følge av bystyrets vedtak.

Utredning:

Sarpsborg kommunes delegeringsreglement er styrende for fordeling av myndighet mellom ulike folkevalgte organer, og mellom folkevalgte organer og kommunedirektøren. Dokumentet inneholder også regler for behandling av saker i de folkevalgte organene.

Det følger av kommuneloven § 5-14 at bystyret selv fastsetter et reglement for hvordan vedtaksmyndighet og innstillingsrett skal delegeres.

Den viktigste årsaken til at delegeringsreglementet nå revideres er behov for å justere ansvarsdelingen mellom to av hovedutvalgene. Dette kommer som følge av den administrative overføringen av barnevernet og tilgrensende fagområder til kommuneområde oppvekst.

Formannskapet behandlet oppstartsnotatet 22.01.2026. Denne saken bygger på den behandlingen.

Det foreslås at kommunedirektøren gis fullmakt til å innarbeide nødvendige endringer i delegeringsreglementet som følge av bystyrets vedtak. Kommunedirektøren vil ha dialog med saksordførerne om innarbeidingen.

De foreslåtte endringene og presiseringene er som følger:

- **Endring av ansvarsdelingen mellom hovedutvalg for kultur og oppvekst og hovedutvalg for velferd og folkehelse.**

I gjeldende delegeringsreglement er barneverntjenesten og forebyggende tjenester lagt til hovedutvalg for velferd og folkehelse. Etter administrativ omorganisering er barneverntjenesten organisatorisk plassert i kommuneområde oppvekst, sammen med blant annet skole og barnehage. Det samme gjelder forebyggende tjenester rettet mot barn og unge. For å oppnå en mer en helhetlig politisk behandling av saker som angår barn og unge, foreslås det at disse fagområdene overføres til hovedutvalg for kultur og oppvekst. Delingen blir da tilpasset administrativ struktur.

Det innebærer at hovedutvalg for velferd og folkehelse får justert sitt ansvarsområde (punkt 14.3) ved at barneverntjenesten og forebyggende tjenester fjernes, og at hovedutvalg for kultur og oppvekst får tilsvarende utvidet ansvarsområde. For «forebyggende tjenester» tilføyes «*rettet mot barn og unge*», som en presisering.

- **Utvalg for vilt og innlandsfisk - avvikles som eget politisk utvalg. Saker som til nå har vært behandlet i utvalget, og som fremdeles skal behandles politisk, overføres til utvalg for plan, miljø og teknikk.**

Utvalget har behandlet svært få saker de siste to årene. I 2024 var det berammet sju møter, men kun tre ble avholdt. I 2025 var det berammet fem møter, men også dette året ble bare tre avholdt. Det ene møtet som har vært berammet i 2026 ble ikke avholdt. Kommunedirektøren mener det ikke er hensiktsmessig å videreføre utvalget.

Utvalget har hatt som oppgave å påse at kommunens virksomhet og forvaltning på området vilt- og innlandsfiske ivaretas og utvikles på en måte som er til beste for kommunens innbyggere og den totale drift av kommunens virksomhet. Det har blant annet forvaltet jakt- og fiskeretter i de kommunale eiendommene til fordel for allmennheten

Følgende oppgaver, som i dag tilligger utvalget, foreslås lagt administrativt:

- styring av viltfondet.
- fordeling av jaktretter på kommunal grunn. Disse leies nå ut til lokale jeger og fiskerforeninger.
- Naturmangfoldloven:
 - o Gi tillatelse til uttak av hjortevilt og bever for å avverge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk, vann eller annen eiendom etter lovens § 18 fjerde ledd, se første ledd bokstav b).
 - o iverksette betinget skadefelling av rovvilt, dersom den i særskilte tilfeller delegeres ned fra Statsforvalter (jf. rovviltforskriften § 9 første ledd).
 - o Gi tillatelse til felling av følgende viltarter når disse gjør stor skade: Storskarv, toppskarv, gråhegre, grågås, kanadagås, ærfugl, siland, laksand, tjeld, krykkje, grønnspekk, svartspekk, flaggspekk, kjøttmeis, kaie, kornkråke, stær, pilfink, bokfink, bjørkefink, grønnefink, dompap, gulspurv, villlevende kanin og ekorn. I tillegg også tillatelse til felling av arter i skadefellingsforskriften kap. II pkt. A ved andre skadetilfeller enn de som framgår av bestemmelsen, og tillatelse til hijakt på rødrev dersom denne forårsaker vesentlig skade på beitende bufe (jf. skadefellingsforskriften kap. II pkt. B).
 - o Gi tillatelse til innfangning av orrfugl, storfugl, lirype, fjellrype, stokkand og grågås, herunder egg av disse arter, samt hare og kalver av hjort, for å drive næringsmessig oppdrett i godkjent oppdrettsanlegg (jf. innfangningsforskriften § 9).
 - o Gi tillatelse til avliving av viltarter som til enhver tid er jaktbare i kommunen (med unntak av ulv, jerv, bjørn og gaupe) når formålet er forskning, undervisning eller andre særlige formål (jf. innfangningsforskriften § 16).
 - o Etter eget tiltak gjøre uttak av vilt etter NML § 18 første ledd pkt. c for:
 - a) Bestemte individ av hjortevilt eller villsvin som oppholder seg på trafikkerte eller tettbebygde områder og utgjør en fare for skade på person eller skaper trafikkfarlige situasjoner, og
 - b) Særlig aggressive individ av knoppsvane og kanadagås når de oppholder seg på områder hvor de utgjør en fare for skade på person, eller hindrer ferdsel (jf. delegering etter naturmangfoldloven § 18 tredje ledd første punktum).

Viltfondet er i dag på ca. 400 000 kroner. Bruken er regulert gjennom en egen forskrift. Forskriften har som formål å sikre det økonomiske grunnlaget for en bærekraftig viltforvaltning, slik som vern, viltstelltiltak, viltundersøkelser og tiltak for bedring av allmennhetens adgang til småviltjakt. Fondet kan også dekke kommunens utgifter til ettersøk og håndtering av skadet vilt og fallvilt i kommunen. Videre kan midlene brukes til tiltak som forebygger skader på landbruksnæringen forårsaket av hjortevilt.

Styring av viltfondet og fordelingen av jaktretter er begge egnet for administrativ håndtering.

Øvrig myndighet som i dag er lagt til utvalg overføres til hovedutvalg for plan, miljø og teknikk.

c) Endring av delegeringen til hovedutvalg for kultur og oppvekst knyttet til tilskudd til kunst- og kulturtiltak.

Kulturloven ble endret 1. juli 2025. Den lovfester i § 2 a prinsippet om armlengdes avstand, og stiller krav om at avgjørelser som bygger på kunstnerisk eller kulturfaglig skjønn, skal fattes av personer med relevant fagkompetanse. Dette innebærer at politiske organer ikke skal styre kunstnerisk eller kulturfaglig innhold.

Bestemmelsen gjelder bare når avgjørelsen i hovedsak bygger på kunstnerisk eller kulturfaglig skjønn. Den gjelder ikke når beslutningen bygger på bredere samfunnsmessige eller politiske vurderinger. Politiske organer kan fortsatt fastsette mål samt økonomiske og juridiske rammer.

Som følge av dette foreslås det at utvalget ikke lenger tildeler midler fra «tilskudd til kunst- og kulturtiltak». Endringen sikrer at politiske vedtak ikke fattes i strid med kulturloven.

Det er også behov for å tilpasse ordlyd til øvrig praksis. Utvalget behandler ikke lenger driftstilskudd til frivillige organisasjoner, som i all hovedsak er en ren matematisk beregning ut fra en politisk vedtatt modell. Driftstilskudd tas derfor ut.

Tekst om tilskuddsordninger under punkt 14.4 foreslås derfor endret slik:

«Utvalget fastsetter, ut fra rammer fastsatt i kommunens årsbudsjett, fordeling av midler på de ulike tilskuddsordningene.

Utvalget tildeler midler fra investeringsfond for kultur og idrettsformål for beløp på 50.000 kroner og høyere.»

d) Delegering av myndighet til oppheving av planer som er i det vesentlige i strid med overordnet plan – plan- og bygningsloven § 12-14, 4. ledd

Plan- og bygningsloven § 12-14, 4. ledd gir kommunen adgang til å oppheve reguleringsplaner og bebyggelsesplaner som i det vesentlige er i strid med overordnet plan, for eksempel kommuneplanens arealdel. Det fremgår uttrykkelig av loven at denne bestemmelsen kan delegeres.

Dette er særlig aktuelt der arealformål er endret gjennom overordnet plan, slik at eldre planer ikke lenger samsvarer med kommunens overordnede arealdisponering.

For å sikre effektiv og hensiktsmessig planforvaltning, foreslås det at kommunedirektøren gis delegert myndighet til å treffe vedtak om oppheving av slike planer, så langt saken ikke er av prinsipiell betydning.

Saker av prinsipiell betydning skal fortsatt behandles politisk, jf. kommuneloven § 13-1 sjette ledd

Kommunedirektøren foreslår at kommunedirektøren gis myndighet til å avgjøre at planer som i det vesentlige er i strid med overordnet plan skal oppheves – jf. pbl § 12-14, 4. ledd.

e) Presiseringer om saksordførerordningen

Det har vært gjennomført en evaluering av saksordførerordningen i dialog med posisjonsleder og opposisjonsleder, som har resultert i noen forslag til endringer av reglementet. Endringene i kapitlet om saksordførerordningen er vist i eget vedlegg.

Den mest vesentlige endringen er lagt inn i punkt 4.4 om saksordførerrollen. Her er gjeldende reglement utvidet med bestemmelser som tydeliggjør saksordførerens involvering i saksforberedelsen. Det poengteres at kommunedirektøren har et uttrykkelig ansvar for å kontakte saksordføreren før hver politisk behandling, slik at saksordføreren kan gi innspill til

hvilke temaer som bør belyses i utredningen og gi tilbakemeldinger underveis. Videre fastslås det at saksframlegg og kommunedirektørens anbefaling skal deles samtidig med alle medlemmer av det folkevalgte organet. Denne presiseringen skal sikre at praksis er i samsvar med offentlighetsloven og kommuneloven.

De øvrige endringene er språklige og redaksjonelle, og har som hensikt å gjøre reglementet mer presist og lettere å forstå. De innebærer ingen endringer i fullmaktsforholdene.

f) Tidsfrist for interpellasjoner

Nåværende reglement punkt 3.22 sier følgende om frist for interpellasjoner: «Interpellasjonen må være innlevert skriftlig senest klokken 09.00 10 virkedager før bystyremøtet.»

Intensjonen er å ha en frist på to uker, slik at innsendt interpellasjon kan bli vurdert opp mot reglementet og stå på dagsorden når møteinnkalling sendes ut. Begrepet «virkedager» kan imidlertid også oppfattes å omfatte lørdager, og dette bør presiseres.

På bakgrunn av dette foreslås følgende tillegg: «*Lørdager, søndager og øvrige helligdager telles ikke som virkedag.*»

g) Sammenslåing av skattenemnder

Det har vært vurdert å slå sammen kommunens skattenemnder for eiendomsskatt på bolig og eiendomsskatt på næring. Årsaken er få saker, særlig næringssaker. Dette vil imidlertid endre seg når kommunen skal gjennomføre en omtaksering, trolig i neste bystyreperiode. Det er da behov for to nemnder for å håndtere saksmengden. Som følge av dette har kommunedirektøren valgt å avvente å endre dette.

h) Vurdering av om delegeringsreglementets krav til valgbarhet til politiske utvalg er i samsvar med kommunelovens bestemmelser.

Reglene om valgbarhet og sammensetning av kommunens utvalg følger av kommuneloven, særlig kapittel 7. Spørsmålet er om kommunen i delegeringsreglement kan begrense hvem som kan velges til de respektive utvalgene. Dagens reglement har satt begrensninger ved at faste medlemmer til hovedutvalg skal velges blant bystyrets medlemmer eller varamedlemmer, og at kommunens medlemmer i partssammensatt utvalg skal velges blant formannskapetets medlemmer eller varamedlemmer. Utvalgsmodellen etter lovens § 7-2 gir likevel ingen rett til plass i utvalg.

Professor i offentlig rett Jan Fridthjof Bernt har uttalt at det ikke er adgang til å innskrenke valgbarheten utover lovens egne begrensninger. Bernt mener blant annet at det ikke er lovlig å vedta at bare formannskapet skal utgjøre kommunens representasjon i partssammensatt utvalg. Dette synet bygger på en streng tolkning av at alle valgbare etter loven må kunne velges, og at kommunestyret ikke kan begrense dette ytterligere ut over det som følger av lovens § 7-3 som eksplisitt utelukker visse personer – for eksempel kommunedirektør, kommunalsjefer og etatsjefer.

KS-advokatene vurderer spørsmålet annerledes. De legger til grunn at loven primært regulerer hvem som *ikke* kan velges, og at kommunestyret står fritt til å velge representanter innenfor den lovlige kretsen. Kommunestyret kan dermed bestemme at et utvalg kun skal bestå av medlemmer fra en bestemt gruppe, for eksempel formannskapet, så lenge alle er valgbare etter loven og øvrige krav – som kjønnsbalanse – oppfylles. KS-advokatene viser også til lang og etablert praksis for slike ordninger.

Kommuneloven angir altså ikke en uttømmende liste over hvem som kan velges, og innenfor de lovlige rammene har kommunestyret - slik KS-advokatene vurderer det - skjønnsfrihet ved sammensetningen av sine utvalg. På bakgrunn av KS-advokatene sin uttalelse legges det til grunn at delegeringsreglementets bestemmelser om valgbarhet er i samsvar med loven. Kommunedirektøren foreslår derfor ingen endring.

i) Delegering etter særlov – implementering av KF delegeringsreglement

En særlov er en lov som regulerer en bestemt oppgave eller et konkret område.

Fra mars 2026 framgår bystyrets delegering av myndighet etter særlov i Sarpsborg kommune av systemet «KF delegeringsreglement». Dette skal være tilgjengelig på kommunens nettsider. KF delegeringsreglement er et digitalt verktøy for å delegere myndighet til de ulike virksomhetene og teamene i kommunen.

KF delegeringsreglement viser også hvordan kommunedirektørens myndighet etter særlov er delegert videre nedover i kommunens organisasjon. Denne delegeringen er det kommunedirektøren selv som beslutter.

KF delegeringsreglement vil gi en full oversikt over alle lovparagrafer som gir kommunen myndighet og hvordan disse er delegert til de ulike funksjonene i kommunen, både politisk og administrativt. Ved endringer av loven blir henvisning til nye paragrafer og bestemmelser oppdatert av KF.

Delegeringsreglementets punkt 19 vil nå bare vise til KF delegeringsreglement. Delegeringen av særlovene vil ikke lenger fremgå av selve dokumentet.

Konsekvenser økonomi, miljø og folkehelse:

Økonomi:

En avvikling av utvalg for vilt- og innlandsfisk vil redusere kommunens utgifter til møtegodtgjørelse. Ellers er det ingen økonomiske konsekvenser av betydning.

Miljø:

Ingen

Folkehelse:

Ingen

Kommunedirektørens anbefaling:

Delegeringsreglementet endres i tråd med saksframlegget. Kommunedirektøren gis fullmakt til å innarbeide endringene, herunder i KF delegeringsreglement.